

договору трудового найму або за цивільно-правовими договорами чи здійснював підприємницьку або незалежну професійну діяльність та повертається на постійне або тимчасове місце проживання в Україну та/або громадянин України, який виїхав за межі України і працює закордоном на умовах договору трудового найму або за цивільно-правовими договорами чи здійснює підприємницьку або незалежну професійну діяльність [4]. Однак дане визначення містить два підходи до трактування і стосується лише українських трудових мігрантів, а не трудових мігрантів в цілому.

Також при формуванні єдиного терміну «трудоий мігрант» необхідно враховувати, що нелегальний сегмент трудової міграції громадян України за кордон є досить численним. Тому визначення повинно охоплювати як законних, так і незаконних трудових мігрантів, тобто осіб, які працевлаштовувалися за кордоном без належних дозволів. Також включати осіб, які працювали (працюють) за кордоном не лише за наймом, але і самозайнятих.

При пошуку необхідного визначення поняття «трудоий мігрант» у нормативно-правових актах, необхідно зазначити, що основною метою мігранта є отримання відповідної вигоди за виконану роботу, а не постійне проживання. І тому існує велика необхідність у єдиному підході до закріплення вищезазначеного поняття на законодавчому рівні.

Література:

1. Вільна енциклопедія Вікіпедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Гастарбайтер>.
2. Закон України «Про зайнятість населення» № 5067-VI від 05.07.2012 р.
3. Закон України «Про зовнішню трудову міграцію» № 761-VIII від 05.11.2015 р.
4. Проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо пільг в оподаткуванні ввезним митом інвестицій українських трудових мігрантів)» № 3610, 3611 від 13.11.2013.

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Дем'ячук М.А.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економічних наук та моделювання ринкових відносин

Дондич Л.В.

студентка 2 курсу напряму підготовки «Фінанси і кредит»

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

На сьогоднішній день в Україні існує ціла низка проблем пов'язаних з пенсійним забезпеченням населення. Дане питання набуває найбільш гострого значення, оскільки пенсійне забезпечення є важливою складовою соціальної політики держави й одночасно вважається невід'ємним компонентом системи соціального захисту і соціальної безпеки. Від ефективності цієї системи залежить добробут населення та рівень стабільності в суспільстві, оскільки вона покликана задовольняти матеріальні потреби тих верств населення, які відповідно до чинного законодавства мають право на отримання пенсії.

Питаннями реформування системи пенсійного забезпечення держави знайшли відображення в наукових працях таких вчених: Е. Лібанової, О. Ковалю, В. Онищенко, Н. Волгін, М. Вінер, Р. Хольцман, Дж. Стігліц [1], Т. Завора [2; 3]. Метою роботи є розкриття основних аспектів функціонування пенсійного забезпечення в Україні та визначення шляхів його розвитку.

Важливими завданнями пенсійного забезпечення є зниження рівня бідності та вирівнювання доходів населення, нейтралізація економічних, політичних і демографічних ризиків. Цілями системи пенсійного забезпечення є захист від бідності після настання пенсійного віку; надання гарантованого доходу після завершення трудової діяльності, розмір якого звичайно становить певну суму, пропорційну сумі заробітку.

Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» система пенсійного забезпечення в Україні складається з трьох рівнів (рис. 1) [4].

Рис. 1. Система пенсійного забезпечення України

Однак, незважаючи на те, що в Україні функціонує трирівнева система пенсійного забезпечення, активно розвивається лише перший рівень – солідарна система пенсійного забезпечення, яка включає такі види виплат за рахунок коштів Пенсійного фонду: пенсії за віком; пенсії по інвалідності внаслідок загального захворювання; пенсії у зв'язку з утратою годувальника [4]. Другий рівень пенсійної системи й досі не запроваджено. Третій рівень – це приватне страхування пенсій через добровільне залучення коштів громадян і організацій у недержавні пенсійні фонди (НПФ), страхові компанії та банківські установи [2-3].

Крім того, сучасна пенсійна система має декілька основних проблем, які впливають на її неефективне функціонування:

1. Низький рівень середньої заробітної плати за місяць. На основі аналізу даних Державної служби статистики України виявлено, що середня заробітна плата за місяць в Україні протягом січня – вересня 2016 року поступово зростає з 4362 грн до 5358 грн, або на 18,6%. По регіонах спостерігається значна диференціація показника. Так, у місті Києві середня заробітна плата за місяць є найвищою і складає 8486 грн., найнижча – у Чернігові – 3924 грн. [5].

2. «Тіньові» доходи населення. За різними джерелами інформації «тіньові» доходи в Україні становлять до 50 – 60 млрд грн щороку [6]. Щорічно Пенсійний фонд недоотримає 50 млрд грн, що приблизно становить 300 грн. недоплатеної пенсії кожному пенсіонеру.

3. Фінансовий стан Пенсійного фонду України (ПФУ). Бюджет ПФУ за своїми масштабами є зіставним із Державним бюджетом, який нині є єдиним джерелом покриття дефіциту бюджету ПФУ. Покриття дефіциту бюджету ПФУ за рахунок коштів державного бюджету спричинює зменшення витрат на інші життєво важливі статті (медичне забезпечення, освіта, оборона) тощо.

4. Складна демографічна ситуація. Показники народжуваності у 2016 році, порівняно з минулим роком зменшилися на 5,7% – до 165,102 тисячі осіб. У контексті пенсійного забезпечення це означає, що кількість працездатного населення, яке створює суспільний продукт, зменшуватиметься, а відтак знижуватиметься рівень споживання майбутніх пенсіонерів.

Таким чином, можна підвести підсумок, що в Україні створено законодавчі умови для становлення системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, основною метою якого є забезпечення достойного рівня життя громадян та належних умов життя після виходу на пенсію.

Отже, головними пріоритетами політики соціальної безпеки щодо поліпшення стану пенсійного забезпечення України на основі виявлених проблемних питань мають бути: підвищення частки заробітної плати у ВВП; створення нових робочих місць; детінізація заробітної плати шляхом проведення податкових реформ; перегляд витрат, які здійснюються з Пенсійного фонду, та запровадження загальнообов'язкової накопичувальної пенсійної системи, а також розвиток недержавних пенсійних фондів, що дозволяє забезпечити стабільний розвиток держави, активізувати розвиток фінансового ринку, ринку праці та інституту заробітної плати.

Література:

1. Стігліц Дж. Ю. Історія економічних учень: хрестоматія / Дж.Ю. Стігліц [за ред. В. Д. Базилевича]. – К.: Знання, 2013. – С. 884.
2. Завора Т.М. Оцінювання ефективності системи пенсійного забезпечення України / Т.М. Завора // Економіка і регіон: наук. вісн. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – № 2. – С. 88-92.
3. Завора Т. М. Сучасні реалії реформування пенсійної системи України / Т.М. Завора // Розвиток фінансового ринку в Україні: проблеми та перспективи: колективна монографія [За редакцією д.е.н., проф. В. О. Онищенко]. – Полтава: ПолтНТУ, 2013. – С. 62-75.
4. Про пенсійне забезпечення [Електронний ресурс]: Закон України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.com.ua>.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>.

МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

Жежуха В.Й.

кандидат економічних наук, доцент
кафедри економіки та управління персоналом

Квач Ю.С.

студентка 6 курсу напряму підготовки
«Управління персоналом та економіка праці»

Львівський навчально-науковий інститут

ДВНЗ «Університет банківської справи»

м. Львів, Україна

Після окупації і анексії Криму та початку українсько – російської гібридної війни на сході України перед українським суспільством постали нові виклики. Наше суспільство опинилося в абсолютно новій для себе ситуації,